

Brusel 24. června 2021
(OR. en)

10141/21

ECOFIN 633
SOC 415
BUDGET 13
STATIS 28

VÝSLEDEK JEDNÁNÍ

Odesílatel:	Generální sekretariát Rady
Příjemce:	Delegace
Č. předchozího dokumentu:	8743/21
Předmět:	Závěry Rady o výzvách v oblasti fiskální udržitelnosti vyplývajících ze stárnutí obyvatelstva

Delegace naleznou v příloze závěry Rady o udržitelnosti veřejných financí s ohledem na stárnutí obyvatelstva ve znění přijatém Radou na jejím 3803. zasedání konaném dne 18. června 2021.

ZÁVĚRY RADY O VÝZVÁCH V OBLASTI FISKÁLNÍ UDRŽITELNOSTI **VYPLÝVAJÍCÍCH ZE STÁRNUTÍ OBYVATELSTVA**

Rada pro hospodářské a finanční věci:

1. ZDŮRAZŇUJE, že stárnutí obyvatelstva představuje významnou výzvu pro dlouhodobou udržitelnost veřejných financí, jež je dále umocněna výrazným zvýšením veřejného dluhu v důsledku krize způsobené pandemií COVID-19. Z důvodu značné míry nejistoty panující v současné situaci se očekává, že dluh zůstane po určitou dobu vysoký. ZDŮRAZŇUJE, že obzvláště důležité je zajistit, aby fiskální politiky zohledňovaly rizika fiskální udržitelnosti, jakož i stav oživení. SOUHLASÍ s tím, že dokud nebude zdravotní krize překonána a nedojde ke stabilnímu oživení, je i nadále nezbytná ochrana našeho hospodářství prostřednictvím zavedení nezbytné úrovně fiskální podpory. Podpora hospodářské činnosti a zmírnění negativních dopadů prostřednictvím včasných, dočasných a cílených opatření je klíčem k dlouhodobější fiskální udržitelnosti, mělo by se tudíž zabránit předčasnému ukončení fiskální podpory. POTVRZUJE význam ambiciózních reforem a produktivních investic na podporu potenciálního růstu a plného využití příležitostí, které nabízí Nástroj pro oživení a odolnost a další složky nástroje Next Generation EU.
2. POTVRZUJE Zprávu o stárnutí obyvatelstva 2021 obsahující hospodářské a rozpočtové prognózy pro členské státy EU (2019–2070), kterou na základě společně dohodnutých metodik a předpokladů vypracovaly Výbor pro hospodářskou politiku (Pracovní skupina pro stárnutí populace) a útvary Komise (GŘ ECFIN). Stejně jako v předchozích letech se i prognózy obsažené ve Zprávě o stárnutí obyvatelstva 2021 týkají veřejných výdajů souvisejících se stárnutím obyvatelstva (důchody, zdravotní péče, dlouhodobá péče a vzdělávání).

3. VYZDVIHUJE hlavní zjištění Zprávy o stárnutí obyvatelstva 2021:

- Očekává se, že v dlouhodobém horizontu se index závislosti starých osob v EU prudce zvýší: zatímco v současné době připadají na každou osobu starší 65 let tři osoby v produktivním věku, do roku 2070 to budou méně než dvě osoby. Neustále se prodlužující střední délka života výrazně přispěje ke stárnutí obyvatelstva, zatímco míra plodnosti zůstane hluboko pod mírou potřebnou k přirozené obnově obyvatelstva a předpokládané čisté migrační toky nepostačí k vyrovnaní trendu poklesu a stárnutí obyvatelstva.
- Očekávaný pokles počtu obyvatel v produktivním věku znamená, že z dlouhodobého hlediska se jedinou hnací silou potenciálního růstu HDP stává produktivita práce. Základní scénář předpokládá, že v celé EU zůstane průměrná roční míra růstu HDP v období 2019–2070 víceméně stabilní na úrovni 1,3 %, a to za předpokladu značného nárůstu souhrnné produktivity výrobních faktorů (SPVF). Podle scénáře počítajícího s nižším růstem produktivity by odhadovaná průměrná roční míra růstu HDP v EU činila 1,1 %. Současně se však růstový potenciál napříč členskými státy značně liší.
- Podle prognóz vzrostou celkové veřejné výdaje související se stárnutím obyvatelstva v EU mezi lety 2019 a 2070 o 1,9 procentního bodu HDP a v roce 2070 dosáhnou 25,9 % HDP, i když mezi jednotlivými zeměmi budou velké rozdíly. Podle scénáře s nižší produktivitou (scénář s nižším růstem SPVF) by se mezi lety 2019 a 2070 zvýšily o 2,4 procentního bodu HDP a v roce 2070 by dosáhly 26,4 % HDP. Podle scénáře zohledňujícího náklady nesouvisející s demografickým vývojem a další faktory ovlivňující výdaje na zdravotní péči a dlouhodobou péči by nárůst činil až 4,9 procentního bodu HDP. V eurozóně by celkové veřejné výdaje související se stárnutím obyvatelstva měly podle základního scénáře vzrůst o 1,7 procentního bodu HDP, podle scénáře s nižším růstem SPVF o 2,2 procentního bodu HDP a podle scénáře s vyšším (demograficky nepodmíněným) nárůstem výdajů na zdravotní a dlouhodobou péči až o 4,4 procentního bodu HDP.

- Veřejné výdaje na důchody by měly podle prognóz v období do roku 2045 vzrůst o 1,1 procentního bodu HDP a následně se do roku 2070 o 1 procentní bod snížit na úroveň blížící se výchozímu stavu (11,7 % HDP za EU). V případě méně příznivých demografických nebo makroekonomických předpokladů by však odhadované výdaje na důchody byly vyšší. Například podle předpokladu nižší produktivity (scénář s nižším růstem SPVF) se zvýšení do roku 2045 odhaduje na 1,3 procentního bodu HDP, přičemž v roce 2070 by výdaje na důchody dosahovaly 12,2 % HDP. Mezi jednotlivými členskými státy jsou rovněž patrné výrazné rozdíly, které ovlivňuje stupeň a načasování stárnutí obyvatelstva, perspektiva růstu HDP, specifické rysy důchodového systému konkrétního členského státu a především pokrok v oblasti strukturálních reforem.
- Veřejné výdaje v EU na zdravotní péči a dlouhodobou péči by se podle prognóz v rámci základního scénáře měly zvýšit o 2 procentní body HDP až na 10,3 % HDP v roce 2070, což odráží zejména demografický vývoj. Zohlední-li se možný budoucí vývoj nákladů v oblasti zdravotní péče a dlouhodobé péče, které nesouvisejí s demografickým vývojem, předpokládaný nárůst výdajů souvisejících s péčí by byl výrazně vyšší, a to 4,9 procentního bodu HDP.
- Vzhledem k výjimečné nejistotě ohledně růstu HDP v důsledku krize COVID-19 byly vypracovány dva doplňkové scénáře s prognózami: první předpokládá zpoždění při oživení v prvních letech prognózovaného období, druhý dlouhodobý nižší růst HDP, pokud krize bude mít strukturální dopad, zejména na pracovní sílu.

4. ZNOVU OPAKUJE, že ke zvládnutí výzev, na něž prognózy výdajů souvisejících se stárnutím obyvatelstva poukázaly, bude zapotřebí, aby členské státy přijaly další politická opatření k vyřešení specifických problémů každé země. VYZÝVÁ členské státy, aby se zabývaly hospodářskými a rozpočtovými důsledky stárnutí obyvatelstva zvyšováním míry zaměstnanosti a produktivity, a to i řešením genderových rozdílů na trhu práce a přizpůsobením důchodových systémů, systémů zdravotní péče a dlouhodobé péče. VYZÝVÁ členské státy, aby provedly doporučení evropského semestru týkající se udržitelnosti veřejných financí, a to i v souvislosti s Nástrojem pro oživení a odolnost.

5. VÍTÁ, že ve většině zemí měly důchodové reformy v posledním desetiletí pozitivní dopad, neboť omezily dynamiku veřejných výdajů a přispěly ke zvýšení průměrného věku odchodu do důchodu. ZDŮRAZŇUJE, že je důležité zaujmout ucelený pohled na finanční udržitelnost důchodových systémů i jejich přiměřenost. Zprávu o stárnutí obyvatelstva 2021 v tomto ohledu doplňuje očekávaná zpráva o přiměřenosti důchodů 2021. KONSTATUJE, že rozsah reforem v několika zemích však stále nepostačuje k omezení nárůstu veřejných výdajů, které již dosahují vysoké úrovně, a je znepokojena skutečností, že v některých případech byly dříve provedené reformy zrušeny. KONSTATUJE, že rizika zrušení mohou být účelně zmírněna, budou-li přijaty reformy zaměřené na budoucnost, za něž převezmou odpovědnost jednotlivé státy. ZDŮRAZŇUJE, že členské státy budou stále muset v různé míře podniknout další kroky za účelem zvýšení skutečného věku odchodu do důchodu, a to mimo jiné tím, že zabrání předčasnému opouštění trhu práce a budou podporovat aktivní stárnutí, posílí pobídky pro setrvání na trhu práce a posílí prvky udržitelnosti v důchodovém systému, například vytvořením vazby mezi věkem odchodu do důchodu nebo důchodovými dávkami a střední délkou života. Je třeba se vyhnout opatřením, jež by zvrátila již uskutečněné reformy na posílení udržitelnosti.
6. ZNOVU POTVRZUJE, že je obzvláště důležité dosáhnout dvojího cíle spočívajícího v zajištění fiskální udržitelnosti a přístupu ke kvalitním službám zdravotní a dlouhodobé péče pro všechny, a to zlepšením účinnosti a efektivnosti systémů zdravotní a dlouhodobé péče. V tomto ohledu hrají klíčovou úlohu při posilování odolnosti systémů zdravotní péče investice do prevence a primární péče. ZDŮRAZŇUJE, že krize COVID-19 rovněž poukázala na význam reforem a investic v oblasti zdravotní péče, mimo jiné s cílem zvýšit schopnost reakce na krize a připravenost na krize.
7. VYZÝVÁ Komisi, aby tato zjištění týkající se problematiky stárnutí zohlednila při provádění analýz a rozpočtového dohledu a aby jejich důsledky vzala v úvahu ve všech relevantních oblastech koordinace hospodářských politik v EU.
8. VYZÝVÁ Komisi, aby počátkem roku 2022 provedla pravidelné hloubkové hodnocení udržitelnosti veřejných financí a využila při něm tento soubor komplexních a srovnatelných aktualizovaných prognóz. Na základě daného hodnocení by pak měl Výbor pro hospodářskou politiku předložit zprávu Radě.

9. ZDŮRAZŇUJE význam transparentní a aktivní výměny informací mezi Eurostatem a národními statistickými úřady ve všech fázích přípravy demografických prognóz. VYZÝVÁ Eurostat, aby považoval odhady počtu obyvatel za prioritu a aby pro tento účel zajistil dostatečné zdroje a aby dále zlepšil podávání zpráv Výboru pro hospodářskou politiku s cílem zaručit kvalitu a spolehlivost projekcí počtu obyvatel, a to při plném respektování nezávislosti Eurostatu a národních statistických úřadů. VYZÝVÁ Výbor pro hospodářskou politiku a Komisi, aby do léta 2024 aktualizovaly svou analýzu hospodářských a rozpočtových dopadů stárnutí obyvatelstva na základě nových demografických prognóz, které vypracuje Eurostat nejpozději do března 2023.
-